

PAPEGAAIZWAMMETJE

Hygrocybe psittacina

(foto Hannie Joziassse / Buiten-beeld)

S82

Beschermingsstatus

Rode lijstcategorieën

Beschermingsstatus

Habitatrichtlijnsoort

Vogelrichtlijnsoort

Belangrijke leefgebieden

Korte soortbeschrijving

Soortkenmerken

Het Papegaaizwammetje is een kleine tot middelgrote, kleurige wasplaat. De hoed is 1 tot 3,5 cm breed en meestal groenig, vaak vermengd met andere kleuren en slijmerig. De steel bevat ook overwegend groenige kleuren. Door de groene kleur van het vruchtlichaam en de glibberige, slijmige bedekking van steel en hoed is deze wasplaat onmiskenbaar. De naam slaat op de bonte kleuren.

Biotoopvereisten

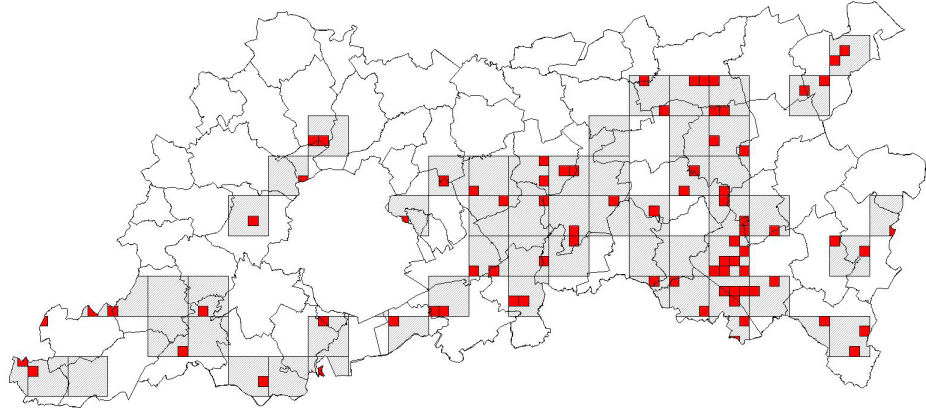
Het Papegaaizwammetje leeft saprotroof, d.w.z. dat het zijn voedsel haalt uit dood materiaal. Het groeit in schrale, kortgrazige graslanden en wegbermen en op dijkhellingen op zure tot basische, vochtige tot droge zand- en kleibodems. Meestal gaat het om oude, onbemeste, maar wel aanhoudend beheerde of gebruikte graslanden. Dat gebruik kan zowel grasweide als hooiland zijn. Sporadisch wordt het Papegaaizwammetje ook in vruchtbare en vochtige loofbossen gevonden.

Voorkomen in de provincie Vlaams-Brabant

Regionale verspreiding

Sinds 2004 wordt in Vlaams-Brabant intensief gezocht naar wasplaten. Dat leverde veel nieuwe vindplaatsen op. Het Papegaaizwammetjes is daarbij één van de meest gevonden wasplaatsoorten. De soort wordt over het merendeel van de provincie Vlaams-Brabant gevonden, met uitzondering van het noordwestelijke deel. Het voorkomen is erg verspreid en beperkt tot kleine, vaak geïsoleerd liggende locaties.

Inventarisatieonderzoeken

- Het projectvoorstel 'Aanzet tot atlasproject voor de macrofungi in Vlaams-Brabant en uitwerking van atlasproject in een deel van de provincie' werd in 2001 goedgekeurd door BRAKONA. Het project brengt de paddenstoelen van Vlaams-Brabant in kaart met behulp van vrijwilligers ondersteund door een professionele medewerker van Natuurpunt Studie. In het kader van dit project werd een paddenstoelendatabank ontworpen. Verder is het ook bedoeling van dit project om een aanzet te geven tot een verspreidingsatlas van de macrofungi in heel Vlaams-Brabant.
- De Zelfstandige Werkgroep voor Amateur Mycologen (ZWAM) voert inventarisaties uit in de regio Leuven.
- De Koninklijke Antwerpse Mycologische Kring (KAMK) voert jaarlijks enkele inventarisaties uit in Vlaams-Brabant.
- Regionale paddenstoelwerkgroepen van Natuurpunt voeren inventarisaties uit in de provincie: Zwammenwerkgroep Zuidwest-Brabant (regio Halle), Paddenstoelenwerkgroep Zemst (regio Zemst), Paddenstoelenwerkgroep Zwamvlok (regio Liedekerke), Team Landen (regio Landen), Paddenstoelenwerkgroep Velpe-mene.

Knel- en aandachtspunten

- Van de wasplaten is het Papegaaizwammetje één van de minst bedreigde soorten. Het is evenwel een belangrijke indicator voor de potentiële natuurkwaliteit van het terrein waarin het voorkomt.
- Door het verdwijnen en verstoren van oude graslanden (o.a. door vergraving, omploegen of scheuren) zijn veel groeiplaatsen van wasplaatgemeenschappen verdwenen. Achterstallig beheer is vaak de oorzaak van de degradatie van veel groeiplekken.
- Vermesting, stikstofdepositie, strooiselophoging en voedselaanrijking zorgen ervoor dat er minder vruchtlichamen gevormd worden en dat de ondergrondse zwamvlokken worden aangetast.

Overzicht maatregelen

H4.5. - H6.9.	Maaien
H4.8. - H6.3.	Kap van bos
H4.9. - H6.10.	Extensieve begrazing

S82.1.	Schraal graslandbeheer
S82.2.	Groeiplaatsen creëren en herstellen
S82.3.	Bemesting

Landschaps- en habitatgerichte maatregelen

H4.5. - H6.9. Maaien

Een gefaseerd maai-beheer, waarbij delen van de vegetatie niet jaarlijks worden gemaaid, is ongunstig omdat de vegetatie hierdoor verruigt. Dit maakt een regelmatig en jaarlijks weerkerend maai-beheer noodzakelijk.

H4.8. - H6.3. Kap van bos

Verbossing van (potentiële) groeiplaatsen moet door het tijdig kappen en uittrekken van struiken worden tegengegaan.

H4.9. - H6.10. Extensieve begrazing

Begrazing is gunstig voor het behoud van de soort maar mag niet te intensief zijn, omdat dit kan leiden tot vertrapping en verruiging van de groeibodem. Anderzijds kan een te sterke extensivering eveneens leiden tot verruiging of verbossing.

Soortgerichte maatregelen

S82.1. Schraal graslandbeheer

Een beheer als schraal grasland is de beste beheervorm. Een gebruik als hooiland of weiland is geschikt ofwel als hooiland met nabegrazing. Indien machinaal gemaaid wordt, moet de vegetatiezone onbeschadigd blijven en mag de bodem niet verdichten. De frequentie van de ingreep is sterk afhankelijk van de voedselrijkdom van de bodem. Eventueel kan er in de plaats van het maaien een korte begrazing met een hoge veedichtheid plaatsvinden, op hetzelfde tijdstip. In deze situatie mag niet begrast worden gedurende het groeiseizoen (tot 15 september).

S82.2. Groeiplaatsen creëren en herstellen

Nieuwe groeiplaatsen zijn niet eenvoudig te creëren en zijn enkel succesvol op voedselarme(re) bodems. Schraal grasland dat enkele jaren onbeheerd bleef en in de tussentijd niet werd bemest, biedt meestal wel nog goede kansen op herstel van (een deel van) de mycologische waarden. De belangrijkste herstelmaatregel bestaat uit het herstellen en voortzetten van het traditioneel beheer. Eventueel kunnen lokaal voedselrijkere bodems worden afgeschraapt.

S82.3. Bemesting

Matige of geen bemesting: een stikstofgift tot maximaal 25 kg zuivere stikstof per hectare per jaar, via incidenteel (niet jaarlijks) toedienen van stalmest.

Financierings- en ondersteuningmogelijkheden

Algemeen

- Ondersteuning gemeentelijk natuurbeleid
- Subsidie voor de aankoop van natuurgebieden
- Landschapsteam

Soortgericht

- Bijzonder natuurbeschermingsproject

Habitatgericht

- Beheerovereenkomst verminderde bemesting voor een betere waterkwaliteit
- Beheerovereenkomst soortenrijke graslanden en akkers

Lopende initiatieven

geen

Opvolgings- en evaluatiemogelijkheden**Tellen van vruchtlichamen**

Op (potentiële) groeiplaatsen wordt in de late herfst (oktober - november) uitgekeken naar de aanwezigheid van vruchtlichamen. Drie bezoeken per seizoen zijn noodzakelijk om een volledig beeld van de aantallen te verkrijgen.

Referenties & verdere informatie**Publicaties**

- Arnolds E., Kuyper T.W. & Noordeloos M.E., red. (1995). Overzicht van de paddenstoelen in Nederland. Nederlandse mycologische vereniging. 871 p.
- Buelens, G. (2002). Een wasplatengrasland te Pellenberg. Jaarboek natuurstudie 2002, Natuurpunt Oost-Brabant vzw: 42-49.
- Koster, A. (1993). Vademecum wilde planten. Instituut voor Natuur- en Bosonderzoek i.s.m. Stichting Leefmilieu. Wageningen, Antwerpen. 272 p.
- Steeman, R. & Polfliet, T. (2003). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. Verslag werkjaar 2002. Rapport Natuurpunt Studie 2003/4. 98 p.
- Steeman, R. & Polfliet, T. (2004). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. Verslag werkjaar 2003. Rapport Natuurpunt Studie 2004/3. 117 p.
- Steeman R. (2003). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. 2001-2003. BRAKONA Jaarboek. 50-55.
- Steeman, R. (2006). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. Verslag werkjaar 2005. Rapport Natuurpunt Studie 2006/2. 129 p.
- Steeman R., Monnens J., Langendries R., Walley R., Buelens G. & De Pauw S. (2006). Paddenstoelen in de regio Leuven, verspreiding en ecologie (1981-2004). Een uitgave van Natuurpunt Studie. Mechelen. 432 p.
- Steeman, R. (2007). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. Verslag werkjaar 2006. Rapport Natuurpunt Studie 2007/5. 159 p.
- Steeman, R. (2008). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. Verslag werkjaar 2007. Rapport Natuurpunt Studie 2008/6. 178 p.
- Steeman, R. (2009). Paddenstoelenproject in Vlaams-Brabant. Verslag werkjaar 2008. Rapport Natuurpunt Studie 2009/13. 72 p.
- Walley R. & Verbeken, A. (1999). Een gedocumenteerde Rode Lijst van enkele groepen paddenstoelen (macrofungi) van Vlaanderen. Mededelingen van het Instituut voor Natuurbehoud.

Websites

- www.inbo.be
- www.jnm.be
- www.kamk.be
- www.natuurpunt.be
- www.soortenbank.nl
- www.waarnemingen.be

Folders

- Natuurpunt Studie. Paddenstoelen zoeken in Vlaanderen, een aanmoediging voor beginners., www.natuurpunt.be/nl/biodiversiteit/paddenstoelen/paddestoelen-zoeken-in-vlaanderen-een-aanmoediging_431.aspx.
- 60 gemakkelijk herkenbare soorten, www.natuurpunt.be/uploads/biodiversiteit/paddenstoelen/documenten/pag_292_60soorten.pdf.
- Paddenstoelen.flits (digitale nieuwsbrief Natuurpunt), www.natuurpunt.be/mijnnatuurpunt/default.aspx.

Advies

- Koninklijke Vlaamse Mycologen Vereniging (KVMV)
- Plantenwerkgroep JNM
- Paddenstoelenwerkgroep Natuurpunt
- Paddenstoelenwerkgroep Zemst
- Paddenstoelenwerkgroep Velpe-Mene
- Paddenstoelenwerkgroep Landen-Zoutleeuw
- Paddenstoelenwerkgroep Zuidwest-Brabant
- Paddenstoelenwerkgroep Scherpenheuvel-Zichem

S82

S82

6

